

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК І

**Робоча програма, методичні вказівки
та індивідуальні завдання для студентів
спеціальності 071 – Облік і оподаткування
(бакалаврський рівень)**

Друкується за Планом видань навчальної та методичної літератури,
затвердженим Вченою радою ІПБТ УДУНТ
Протокол № 1 від 24.01.2022

Дніпро 2022

УДК 657.62(076)

Фінансовий облік I : робоча програма, методичні вказівки та індивідуальні завдання для студентів спеціальності 071 – Облік і оподаткування (бакалаврський рівень) / уклад.: Г. О. Король, Т. В. Акімова, Ю. О. Распопова, В. Д. Зелікман. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2022. 40 с.

Наведені загальні методичні вказівки до вивчення дисципліни «Фінансовий облік I», література, що рекомендується, робоча програма та пояснення до окремих тем, індивідуальні завдання за варіантами та вказівки до їх виконання.

Призначена для студентів спеціальності 071 – Облік і оподаткування (бакалаврський рівень) заочної форми навчання.

Укладачі: Г. О. Король, канд. екон. наук, проф.
Т. В. Акімова, канд. екон. наук, доц.
Ю. О. Распопова, канд. екон. наук, доц.
В. Д. Зелікман, канд. техн. наук, доц.

Відповідальна за випуск О. В. Божанова, канд. екон. наук, доц.

Рецензент Д. Є. Козенков, канд. екон. наук, проф. (УДУНТ)

Підписано до друку 31.10.2022. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 2,41. Умов. друк. арк. 2,38. Замовлення № 105.

Українського державного університету науки і технологій
49010, Дніпро, вул. Лазаряна, 2

Редакційно-видавничий відділ УДУНТ

ВСТУП

В сучасних економічних умовах в Україні підвищується значущість достовірної неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства. На підставі цієї інформації можна отримати висновки, які надають можливості приймати економічно обґрунтовані рішення як менеджерам самого підприємства, так і кредиторам, інвесторам та іншим юридичним та фізичним особам, так чи інакше зацікавленим у його діяльності. Саме проблему збору, обробки надання та зберігання інформації про фінансово-майновий стан підприємства вирішує фінансовий облік.

Дисципліна «Фінансовий облік І» відноситься до циклу професійно-орієнтованих дисциплін за фахом і має своєю основою такі дисципліни, як: «Економіка підприємства», «Фінанси», «Бухгалтерський облік», «Вступ до спеціальності», «Організація обліку», знання з яких необхідні для успішного засвоєння програми дисципліни. Вона тісно пов'язана з більшістю фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, які складають навчальний план підготовки бакалаврів за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування.

Метою вивчення дисципліни є формування системи знань з теорії та практики ведення фінансового обліку та формування інформації для фінансової звітності про активи та витрати виробництва на підприємствах.

Дисципліна «Фінансовий облік І» формує наступні загальні та спеціальні (фахові) компетентності:

- ЗК03. Здатність працювати в команді.
- ЗК04. Здатність працювати автономно.
- ЗК05. Цінування та повага різноманітності та мульти-культурності.
- ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

- СК06. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

- СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів

- СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування

- СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків

- СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Дисципліна «Фінансовий облік І» забезпечує наступні програмні результати навчання:

- ПР03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

- ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- знати:

а) суть, мету, суб'єкт, об'єкт, метод та основні принципи фінансового обліку та фінансової звітності;

б) нормативну базу фінансового обліку активів підприємства;

в) визначення, ознаки класифікації та види активів підприємства;

г) критерії визнання, методи оцінки активів підприємства;

д) особливості фінансового обліку різних видів активів;

е) особливості формування інформації для фінансової звітності про різні види активів.

- вміти:

а) визначати об'єкти фінансового обліку;

б) класифікувати активи підприємства;

в) складати проведення з обліку надходження, використання та вибуття активів підприємства;

г) виконувати розрахунок оцінки активів підприємства на дату балансу;

д) формувати первинні документи та облікові регістри з обліку активів підприємства;

е) формувати інформацію про активи підприємства з метою складання фінансової звітності;

ж) вести облік господарських процесів з використанням відповідних комп'ютерних програм.

1 ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Відповідно до навчального плану дисципліна «Фінансовий облік І» викладається для бакалаврів спеціальності 071 – Облік і оподаткування.

Загальний обсяг дисципліни згідно з навчальним планом становить 150 академічних годин і для студентів заочної форми навчання (бакалаврський рівень) містить 32 години аудиторних занять, які включають 16 годин лекцій, 4 години лабораторних робіт, 12 годин практичних робіт, а також 118 годин самостійної роботи студентів.

Розподіл початкових годин за видами початкового навантаження дисципліни «Фінансовий облік І» для студентів заочної форми навчання спеціальності 071 – Облік і оподаткування (бакалаврський рівень) наведений в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Розподіл початкових годин дисципліни «Фінансовий облік І» для студентів заочної форми навчання спеціальності 071 – Облік і оподаткування (бакалаврський рівень)

Семестр	Усього годин	Аудиторні заняття:				Самостійна робота	Види контролю
		всього	лекції	лабораторні роботи	практичні роботи		
10	150	32	16	4	12	118	виконання індивідуального завдання, екзамен

У навчальному процесі підготовки бакалаврів зі спеціальності 071 – Облік і оподаткування дисципліна «Фінансовий облік І» займає важливе місце, бо вона закладає теоретичні засади щодо опанування науковими категоріями фінансового обліку та формує необхідний понятійний апарат.

При вивченні дисципліни студентам слід опанувати: сутність категорій фінансового обліку; класифікацію понять, з ним пов'язаних, та їх характерні особливості; специфіку фінансового обліку активів; усвідомити соціальну спрямованість облікової діяльності.

При самостійному вивченні тем дисципліни «Фінансовий облік І» з урахуванням тісного зв'язку між її науковими категоріями, необхідно навчитися обирати систему методів і прийомів для вирішення завдань здійснення фінансового обліку і конкретних його процедур.

Робоча програма та методичні вказівки до вивчення тем дисципліни «Фінансовий облік І» наведені в розділі 3.

Заставою успішного оволодіння дисципліною є самостійна робота над підручниками, навчальними посібниками, законодавчими та нормативно-правовими актами. Самостійну роботу необхідно вести систематично, за визначеним планом, складеним самим студентом.

Вивчати теми рекомендується в такій послідовності:

- ознайомлення зі змістом теми згідно з програмою;
- вивчення законодавчих актів і нормативних матеріалів;
- уважне читання відповідного розділу підручника, навчального посібника;
- складання конспекту по матеріалу, що вивчається;
- виконання вправ;
- виконання роботи за індивідуальним завданням.

Вихідні дані індивідуальних завдань та методичні вказівки до їх виконання наведені в розділі 5 даних методичних вказівок.

Індивідуальне завдання повинне бути виконано і оформлено відповідно до встановлених правил [14]. Для рішення завдання необхідно використовувати бланки бухгалтерських документів і форм фінансової звітності. У всіх облікових регістрах потрібно підрахувати підсумки і зробити перевірку правильності розрахунків.

Індивідуальні завдання повинні бути зареєстровані в деканаті заочного факультету та на кафедрі управління фінансами, облікової аналітики та моніторингу бізнесу.

По незрозумілих питаннях щодо вивчення дисципліни студенти можуть одержати консультацію у викладачів кафедри. Після отримання перевіреного індивідуального завдання від викладача необхідно врахувати всі виказані ним зауваження та внести необхідні виправлення.

При вивченні дисципліни потрібно ознайомитися з літературними джерелами з різних питань, що стосуються фінансового обліку активів та

витрат виробництва. Законодавчі акти, підручники та навчальні посібники, необхідні та достатні для вивчення дисципліни «Фінансовий облік І» наведені у розділі 2.

2 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

При вивченні дисципліни потрібно ознайомитися з законодавчо-нормативними та літературними джерелами з різних питань, що стосуються фінансового обліку. Нижче наводяться законодавчі та нормативні акти, підручники та навчальні посібники, необхідні та достатні для вивчення дисципліни:

1. Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» із змінами (Редакція від 01.07.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14> (дата звернення 28.10.2022 р.).

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 28.10.2022 р.).

3. Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7-16 // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 28.10.2022 р.).

4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 299 із змінами // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#top> (дата звернення 28.10.2022 р.).

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 із змінами (Редакція від 10.08.2021) // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення 28.10.2022 р.).

6. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою НБУ №148 від 29.12.2017 із змінами // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#top> (дата звернення 28.10.2022 р.).

7. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена постановою НБУ №22 від 21.04.2004 із змінами // Законодавство України [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text> (дата звернення 28.10.2022 р.).

8. Король Г. О. Фінансовий облік I : навч. посібник / Г. О. Король, Р. Б. Сокольська, Т. В. Акімова та ін. – Дніпро : НМетАУ, 2020. – 192 с.

9. Король Г. О. Фінансовий облік I : навчальний посібник / Г. О. Король, Р. Б. Сокольська, Т. В. Акімова та ін. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2012. 260 с.

10. Король Г. О. Фінансовий облік I. Частина I : навчальний посібник / Г. О. Король, Р. Б. Сокольська, Т. В. Акімова. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2011. 40 с.

11. Король Г. О. Фінансовий облік I. Частина II : навчальний посібник / Г. О. Король, Р. Б. Сокольська, Т. В. Акімова. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2011. 72 с.

12. Король Г. О. Фінансовий облік I. Частина III : навчальний посібник / Г. О. Король, Р. Б. Сокольська, Т. В. Акімова. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2011. 56 с.

13. Король Г. О. Фінансовий облік I. Частина IV : навчальний посібник / Г. О. Король, Р. Б. Сокольська, Т. В. Акімова. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2011. 68 с.

14. Положення про виконання кваліфікаційної роботи в Українському державному університеті науки і технологій, затверджене Вченою радою УДУНТ (протокол № 3 від 28.12.2021 р.) / Український державний університет науки і технологій: офіційний сайт [Електронний ресурс]. URL : http://diit.edu.ua/upload/files/shares/9_Documents/learning_organization/polozh_kv1.pdf (дата звернення 28.10.2022 р.).

До додаткової літератури відносяться джерела, що можуть замінити основну літературу у випадку її відсутності, а також призначені для більш поглибленого і розширеного вивчення дисципліни. До них відносяться наступні підручники, навчальні посібники та інші видання:

15. Крупка Я. Д. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. 4-те вид. [доп. і перероб.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.
16. Теловата М. Т. Фінансовий облік 1 (у схемах і таблицях) Частина 1 : навч. посіб. / М. Т. Теловата, О. В. Петраковська ; за заг. ред. М. Т. Теловатої. К: Інтердрук, 2019. 217 с.
17. Жадько К. С. Бухгалтерський фінансовий облік: ділові ігри, ситуаційні вправи, тести : практикум / К. С. Жадько, Л. Ш. Олійник, В. В. Семенюта. Дніпро : УМСФ, 2018. 100 с.
18. Шара Є.Ю. Фінансовий облік II. навчальний посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 308 с.
19. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник.- 6-е вид. допов. і перероб. / Н. М. Ткаченко. К. : Алерта, 2013. 982 с.
20. Голов С. Ф. Фінансовий облік / С. Ф. Голов. К. : Лібра, 2010. 976 с.
21. Бабіч В. В. Фінансовий облік (облік активів) : навчальний посібник / В. В. Бабіч, С. В. Сагова. К. : КНЕУ, 2010. 252 с.
22. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / За ред. проф. Ф. Ф.Бутинця. – 8-те вид., прероб. і доп. Житомир: Рута, 2009. 912 с.
23. Нашкерська Г. В. Фінансовий облік / Г. В. Нашкерська. – К. : Кондор, 2009. 503 с.
24. Чебанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік : посібник / Н. В. Чебанова, Ю. А. Василенко. К. : Академія, 2009. 671 с.
25. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. – 3-те вид., перероб. і доп. / В. В. Сопко. К. : КНЕУ, 2009. 578 с.
26. Стельмащук А. М. Бухгалтерський облік : теорія, практика, тренінг : навч. посібник / А. М. Стельмащук. К. : ЦУЛ, 2011. 527 с.

3 РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Нижче наводиться робоча програма дисципліни та методичні вказівки з вивчення окремих тем.

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Класифікація видів обліку. Поняття фінансового обліку. Нормативна база фінансового обліку в Україні. Організація фінансового обліку на підприємстві. Концептуальні основи фінансового обліку. Методи, предмет і об'єкти фінансового обліку.

Наближення вітчизняної системи обліку до міжнародних стандартів обумовило появу та розвиток, поряд з традиційними вітчизняними видами обліку (оперативний, бухгалтерський, статистичний), порівняно нових його видів, властивих підприємствам країн з ринковою економікою (фінансовий, управлінський, податковий).

Передумови змін системи обліку на підприємствах в Україні:

1) розвиток процесів інтеграції України до світового суспільства, зокрема, до міжнародної системи обліку;

2) необхідність залучення іноземних інвестицій, однією з умов отримання яких є фінансова звітність, наближена до міжнародних стандартів.

Система видів обліку та звітності на підприємствах в Україні наведена на рисунку 3.1.

Фінансовий облік – обробка та підготовка інформації про його діяльність та його фінансовий стан для зовнішніх користувачів.

Фінансова звітність підприємства – це сукупність бухгалтерських документів, зміст та форма яких визначається відповідними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, та які містять в узагальненому вигляді інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за певний період часу для надання зовнішнім користувачам, які мають приймати на підставі отриманої інформації фінансові рішення стосовно даного підприємства.

Рисунок 3.1 – Система видів обліку та звітності на підприємствах в Україні

Користувачі фінансової звітності – фізичні та юридичні особи, які потребують інформацію про діяльність підприємства для прийняття фінансових рішень.

Структура фінансової звітності та основні елементи, за якими ведеться фінансовий облік, наведені на рисунку 3.2.

Рисунок 3.2 – Структура та основні елементи фінансової звітності

Правові засади регулювання, організації, ведення фінансового обліку в Україні визначені «Законом України про бухгалтерський облік та фінансову звітність».

Регулювання питань методології фінансового обліку здійснює Міністерство фінансів України, яке затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та інші нормативно-правові акти щодо ведення фінансового обліку. Закон про бухгалтерський облік визначає, що НП(С)БО є основним нормативно-правовим документом у системі регулювання фінансового обліку, який визначає принципи та методи ведення обліку, що не суперечать міжнародним стандартам.

Відповідальність за організацію фінансовий обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник (власники) або

уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Підприємство самостійно:

- обирає форму організації фінансового обліку (бухгалтерська служба, послуги спеціаліста з фінансового обліку, централізована бухгалтерія, або аудиторська фірма, ведення обліку власником або керівником);
- визначає облікову політику (про облікову політику пізніше поговоримо детально);
- обирає форму бухгалтерського обліку, як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних;
- затверджує правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку;
- може виділяти на окремий баланс філії, представництва, відділення та інші підрозділи, які зобов'язані вести бухгалтерський (фінансовий) облік, з наступним включенням їх показників до фінансової звітності підприємства.

Облікова політика це сукупність принципів, методів і процедур, що використовує підприємство для складання та подання фінансової звітності.

Концептуальні основи фінансового обліку охоплюють такі основні питання: мета фінансового обліку та фінансових звітів; якісні характеристики, які визначають корисність інформації, наведеної у фінансових звітах; основні принципи фінансового обліку та підготовки фінансових звітів.

Метою ведення фінансового обліку є надання інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів шляхом формування фінансової звітності.

До якісних характеристик, які визначають корисність інформації, наведеної у фінансових звітах належать: дохідливість, доречність, достовірність, порівнянність.

До основних принципів фінансового обліку відносяться: принцип обачності; принцип повного висвітлення даних; принцип автономності; принцип послідовності; принцип безперервності; принцип нарахування;

принцип відповідності доходів та витрат; принцип превалювання сутності над формою; принцип єдиного грошового вимірника; принцип періодичності.

Метод фінансового обліку – це сукупність способів і прийомів, які забезпечують отримання, обробку та видачу облікової інформації.

Фінансовий облік застосовує в основному специфічний метод бухгалтерського обліку, який складається з чотирьох пар елементів методу бухгалтерського обліку:

- документування та інвентаризація;
- оцінка та калькулювання;
- система рахунків та подвійний запис;
- балансове узагальнення та фінансова звітність.

Предметом фінансового обліку, як і бухгалтерського, є фінансово-господарська діяльність підприємства.

Фінансово-господарська діяльність підприємства відображається в обліку за допомогою його об'єктів:

- активи – ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому;

- зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла в наслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди;

- власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань;

- доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників);

- витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками);

- фінансовий результат – доходи звітного періоду за вирахуванням витрат, що були понесені на отримання цих доходів.

Література: [1, 2, 8–10].

Тема 2. Фінансовий облік грошових коштів та їх еквівалентів

Фінансовий облік готівкових грошових коштів. Фінансовий облік руху безготівкових грошових коштів. Фінансовий облік інших грошових коштів.

При вивченні цієї теми необхідно уявити поняття грошових коштів та особливості їх обліку у касі та на розрахунковому рахунку. Грошові кошти – це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання. Грошові кошти відображаються в Балансі у складі оборотних активів у статті «Гроші та їх еквіваленти». Слід пам'ятати, що до складу грошових коштів не включаються кошти, які обмежені у використанні протягом поточного періоду.

Касові операції – це операції, які пов'язані з отриманням готівки в касу та видачею готівки з каси. Ведення касових операцій регламентується Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, яке затверджено постановою Правління НБУ України. Для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів у касі підприємства використовується рахунок 30 «Каса». При вивченні теми необхідно розібратися у кореспонденції рахунків з обліку касових операцій.

Загальні принципи організації безготівкових розрахунків у національній валюті України, їх форми, зразки первинних документів та порядок їх обліку визначає «Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», затверджена постановою Правління НБУ України. Клієнти заключають з банками договори, в яких обговорюються умови відкриття рахунків й особливості їх функціонування. По договору банківського рахунку банки відкривають клієнтам поточні рахунки, по договору банківського вкладення – вкладні (депозитні) рахунки. Необхідно уявити порядок відкриття та використання безготівкових коштів цих рахунків, порядок здійснення безготівкових розрахунків.

Для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках у банку (у національній та іноземній валюті), які можуть бути використані на поточні операції, призначено рахунок 31 «Рахунки в банках». При вивченні теми необхідно розібратися у кореспонденції рахунків з обліку операцій з безготівковими розрахунками у національній та іноземній валюті.

Валютні рахунки у банках відкриваються підприємствами, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. Іноземна валюта використовується як засіб платежу в розрахунках між резидентами і

нерезидентами. Кошти в іноземній валюті облічуються окремо по кожній валюті, яка перераховується в національну валюту України. Методологічні засади обліку операцій в іноземних валютах визначені НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

Крім того, необхідно розглянути питання обліку інших грошових коштів. До інших грошових коштів належать: грошові документи (поштові марки, оплачені проїзні документи, марки гербового збору, оплачені туристичні й санітарні путівки й т.д.), а також кошти в дорозі, тобто грошові суми, внесені в каси банку, ощадні каси або поштові відділення для зарахування їх надалі на розрахункові або інші рахунки підприємства. Для узагальнення інформації про наявність і рух грошових документів і коштів у дорозі призначений рахунок 33 «Інші кошти».

Література: [2–10].

Тема 3. Фінансовий облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів

Визнання і класифікація основних засобів. Документальне оформлення руху основних засобів. Первісна оцінка та фінансовий облік надходження основних засобів. Ремонт і поліпшення основних засобів. Амортизація основних засобів. Переоцінка основних засобів. Фінансовий облік результатів інвентаризації основних засобів. Фінансовий облік вибуття основних засобів.

Методологічні засади формування в обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи визначає НП(С)БО 7 «Основні засоби». Основні засоби та інші необоротні матеріальні активи – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, для здавання в оренду іншим особам або здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). Синтетичний облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів ведеться на рахунках 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 15 «Капітальні інвестиції». Перелік груп основних засобів та інших необоротних матеріальних активів установлений НП(С)БО 7 і визначає субрахунки до рахунків 10, 11, 15.

При надходженні на підприємство основні засоби оцінюються за

первісною вартістю, яка залежить від способу надходження активів (придбання, створення власними силами, безоплатне отримання та таке інше). Усі витрати підприємства на придбання або створення основних засобів, що включаються до їх первісної вартості, накопичуються за дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції».

Після надходження основних засобів підприємство може мати витрати, пов'язані з їх експлуатацією або поліпшенням їх стану. Підхід до відображення таких витрат у фінансовому обліку залежить від впливу на майбутні економічні вигоди, що очікуються від використання об'єкта.

Оскільки основні засоби приносять підприємству економічні вигоди протягом кількох років, необхідно розподілити вартість цих активів між звітними періодами для забезпечення відповідності доходів і витрат. Це досягається шляхом амортизації. Нарахування амортизації відбувається помісячно на кожний об'єкт основних засобів. При цьому можуть використовуватися такі методи: прямолінійний; зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивний; виробничий. Для відображення нарахованої амортизації використовується рахунок 13 «Знос необоротних активів».

НП(С)БО передбачає здійснення переоцінки основних засобів за їх справедливою вартістю на дату балансу, якщо їх залишкова вартість значно (більш як на 10%) відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. Разом з переоцінкою залишкової вартості об'єкта основних засобів переоцінюються його первісна вартість та знос. Для цього використовується індекс переоцінки. Облік результатів переоцінки залежить від того, перша чи повторна переоцінка відбувається. Відображення результатів наступних переоцінок залежить від тенденції та величини попередніх переоцінок об'єкта основних засобів.

Необхідно враховувати, що вартість основних засобів може змінюватися внаслідок зменшення їх корисності (втрата економічної вигоди в сумі перевищення залишкової вартості активу над сумою очікуваного відшкодування).

Облік вибуття основних засобів залежить від причин та шляхів їх вибуття (продаж, обмін, безоплатна передача, ліквідація та таке інше).

Література: [2–5, 8–10].

Тема 4. Фінансовий облік нематеріальних активів

Визнання і класифікація нематеріальних активів як об'єкта обліку. Документальне оформлення операцій з нематеріальними активами. Особливості первісної оцінки та синтетичного обліку операцій з нематеріальними активами.

Методологічні засади формування в обліку інформації про нематеріальні активи встановлює НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Нематеріальний актив – немонетарний актив, який не має матеріальної форми, може бути ідентифікований та утримується підприємством з метою використання протягом періоду більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він перевищує один рік) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи для надання в оренду іншим особам.

Синтетичний облік нематеріальних активів ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи». Класифікація нематеріальних активів за групами відповідає їх класифікації за субрахунками рахунку 12.

Облік придбання нематеріальних активів здійснюється аналогічно обліку придбання основних засобів та інших необоротних активів.

При нарахуванні амортизації нематеріальних активів строк корисного використання не повинен перевищувати 20 років. Амортизація нематеріальних активів нараховується зазвичай із застосуванням прямолінійного методу. Проте з урахуванням конкретних умов отримання економічних вигод підприємство може обирати інші методи, передбачені для амортизації основних засобів.

Переоцінка нематеріальних активів може здійснюватися лише для тих об'єктів, щодо яких існує активний ринок. Облік переоцінки нематеріальних активів аналогічний обліку переоцінки основних засобів.

Порядок обліку вибуття нематеріальних активів аналогічний обліку вибуття основних засобів.

Література: [2–5, 8, 9, 11].

Тема 5. Фінансовий облік фінансових інвестицій

Визначення та класифікація фінансових інвестицій. Система синтетичних рахунків фінансового обліку фінансових інвестицій. Первісна оцінка фінансових інвестицій. Основні принципи обліку доходів від фінансових інвестицій. Методи відображення фінансових інвестицій за видами.

Фінансовий облік короткострокових фінансових інвестицій. Фінансовий облік довгострокових фінансових інвестицій.

Методологічні засади формування в фінансовому обліку інформації про фінансові інвестиції та їх розкриття у фінансовій звітності визначає НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції». Фінансові інвестиції – це активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку за рахунок відсотків, дивідендів тощо, зростання вартості капіталу або отримання інших вигод для інвестора. До фінансових інвестицій відносяться інвестиції в акції, облигації, депозитні сертифікати, казначейські зобов'язання, інші цінні папери, капітал інших підприємств.

Розрізняють довгострокові та поточні фінансові інвестиції. Поточні фінансові інвестиції – це інвестиції на строк, що не перевищує одного року, та які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент. Фінансовий облік наявності та руху поточних фінансових інвестицій ведеться на рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції». Поточні фінансові інвестиції первісно оцінюються та відображаються в обліку за собівартістю (ціна придбання та всі додаткові витрати, які були понесені при придбанні фінансової інвестиції).

Необхідно пам'ятати, що залежно від форми сплати за придбані фінансові інвестиції їх собівартість визначається по різному. Доходи (дивіденди, відсотки тощо), які отримані або підлягають отриманню за поточними фінансовими інвестиціями, відображаються як фінансовий дохід інвестора. Поточні фінансові інвестиції відображаються в Балансі у складі оборотних активів за справедливою вартістю.

Інвестиції, які не підпадають під визначення поточних інвестицій, класифікують як довгострокові. Розрізняють довгострокові фінансові інвестиції, що надають право власності (інвестиції в акції інших підприємств, внески до статутного капіталу) та інвестиції, що утримуються підприємством до їх погашення (боргові цінні папери, довгострокові векселі, інше).

Для обліку довгострокових фінансових інвестицій використовується рахунок 14 «Довгострокові фінансові інвестиції». Довгострокові інвестиції, що надають право власності, первісно оцінюються за собівартістю. Фінансовий облік довгострокових фінансових інвестицій залежить від ступеня впливу та контролю інвестора за діяльністю підприємства, у який вкладено капітал. В залежності від цього фінансові інвестиції можуть оцінюватись за справедливою

вартістю або за методом участі у капіталі підприємств.

Слід звернути увагу, що облік фінансових інвестицій до погашення (боргових цінних паперів) відрізняється від обліку інших фінансових інвестицій. Боргові цінні папери первісно оцінюються та відображаються в обліку за собівартістю. В подальшому фінансові інвестиції до погашення відображаються на дату балансу за амортизованою собівартістю. Амортизована собівартість – це собівартість фінансової інвестиції з урахуванням часткового її списання внаслідок зменшення корисності, яка збільшена (або зменшена) на суму накопиченої амортизації дисконту (або премії).

Література: [2–5, 8, 9, 12].

Тема 6. Фінансовий облік дебіторської заборгованості

Визнання дебіторської заборгованості. Класифікація дебіторської заборгованості. Система синтетичних рахунків фінансового обліку дебіторської заборгованості. Первісна оцінка та фінансовий облік довгострокової дебіторської заборгованості. Первісна оцінка та фінансовий облік різних видів поточної дебіторської заборгованості. Створення та облік резерву сумнівних боргів.

Методологічні засади формування у обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансових звітах регламентує НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. При цьому дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів.

За терміном погашення розрізняють довгострокову та поточну дебіторську заборгованість. Дебіторська заборгованість буває забезпечена (векселями) та незабезпечена. Дебіторська заборгованість поділяється на: безнадійну, сумнівну, дійсну. Залежно від виникнення дебіторська заборгованість поділяється на: дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги; векселі отримані; дебіторську заборгованість за розрахунками; іншу поточну дебіторську заборгованість.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги виникає, коли підприємство реалізує товари в кредит, тобто з відстроченням платежу. Для обліку дебіторської заборгованості використовується рахунок 36 «Розрахунки з

покупцями і замовниками». При реалізації товарів у кредит підприємство має ризик непогашення всієї дебіторської заборгованості. Тому на підприємстві завжди є дебіторська заборгованість, щодо повернення якої є сумніви (сумнівний борг).

Слід пам'ятати, що до підсумку балансу дебіторська заборгованість включається за чистою реалізаційною вартістю (сума поточної дебіторської заборгованості з вирахуванням резерву сумнівних боргів). НП(С)БО 10 передбачає два методи нарахування резерву сумнівних боргів:

- виходячи з платоспроможності окремих дебіторів;
- на основі класифікації дебіторської заборгованості.

Для нарахування резерву сумнівних боргів використовується рахунок 38 «Резерв сумнівних боргів».

Дебіторська заборгованість може бути забезпечена вексями. Вексель – цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання особи, що видала вексель (векселедавця) сплатити певну суму по настанні установленого терміну на користь власника векселя (векселеотримувача). Використовуються такі види векселів: простий та переказний, відсотковий та безвідсотковий. Для обліку векселів одержаних використовується субрахунок 182 «Довгострокові векселі одержані» та 34 «Короткострокові векселі одержані». Продаж отриманих векселів фінансовим установам та банкам називається дисконтуванням векселя.

У процесі діяльності підприємства виникає дебіторська заборгованість, яка не пов'язана з реалізацією товарів, робіт, послуг. Для обліку розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за авансами виданими, нарахованими доходами, за претензіями та іншими операціями використовується рахунок 37 «Розрахунки з іншими дебіторами». При вивченні теми необхідно розглянути особливості обліку цих операцій.

Література: [2–5, 8, 9, 12].

Тема 7. Фінансовий облік запасів

Визнання та класифікація запасів. Система синтетичних рахунків фінансового обліку запасів. Документування обліку запасів на підприємстві. Надходження запасів, їх первісна оцінка та відображення в обліку. Оцінка та відображення в обліку вибуття запасів

Методологічні засади формування інформації про запаси у обліку визначає НП(С)БО 9 «Запаси». Запаси – це активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;

- перебувають у процес виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

У числі запасів виділяються: виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети.

Запаси зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю (собівартістю), яка визначається залежно від шляхів надходження запасів (придбання за плату, виготовлення власними силами, безоплатного одержання і таке інше).

Для оцінки руху запасів НП(С)БО 9 передбачені наступні методи: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.

Для узагальнення інформації про наявність і рух запасів Планом рахунків передбачено клас 2 «Запаси». Порядок оформлення в обліку операцій з надходження товарно-матеріальних цінностей залежить від видів матеріалів, джерел їх надходження порядку їх оплати і напрямку їх подальшого використання.

Необхідно звернути увагу на те, що товарно-транспортні витрати можуть бути включені до собівартості придбаних запасів, а можуть обліковуватись на окремому субрахунку відповідного рахунку запасів.

У світовій практиці існує дві системи обліку запасів: постійна та періодична. Але в Україні облік наявності і руху запасів здійснюється на рахунках у системі постійного обліку запасів.

При вивченні теми слід звернути увагу, що облік кожного виду запасів має свої особливості (облік виробничих запасів, готової продукції, товарів і таке інше).

Література: [2–5, 8, 9, 13].

Тема 8. Облік витрат виробництва та випуску готової продукції

Визнання та класифікація витрат виробництва. Система синтетичних рахунків фінансового обліку витрат. Фінансовий облік виробничої собівартості продукції (робіт, послуг). Розподіл загальновиробничих витрат. Фінансовий облік випуску готової продукції.

Порядок формування в обліку інформації про витрати визначає НП(С)БО 16 «Витрати». Витрати – це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття (використання) активів або збільшення зобов'язань, що веде до зменшення капіталу (за винятком розподілу між власниками). Витрати класифікуються в фінансовому обліку залежно від характеру та видів діяльності.

Собівартість реалізованої продукції складається з виробничої собівартості продукції, реалізованої протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та понаднормових виробничих витрат. Виробнича собівартість готової продукції включає прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, розподілені загальновиробничі витрати. Виробнича собівартість визначається за даними рахунку 23 «Виробництво». При вивченні теми необхідно звернути увагу на розподіл загальновиробничих витрат.

Метод калькулювання виробничої собівартості підприємство обирає самостійно в залежності від умов здійснення виробничої діяльності.

Продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам, є готовою.

Для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства передбачено рахунок 26 «Готова продукція». Надходження готової продукції відображається за виробничою собівартістю. Собівартість реалізованої продукції визначається за методами вибуття запасів. Аналітичний облік ведеться за видами готової продукції.

Література: [2–5, 8, 9, 13].

4 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ

З усіх тем дисципліни «Фінансовий облік І», які вимагають набуття студентами практичних знань і навичок, програмою передбачено проведення практичних занять та лабораторних робіт.

На практичних заняттях та під час лабораторних робіт студенти вирішують практичні завдання та завдання лабораторних робіт, які імітують елементи роботи бухгалтера на підприємстві.

Перелік практичних занять (ПЗ) та лабораторних робіт (ЛР) за темами дисципліни «Фінансовий облік І» наведений в таблиці 4.1.

5 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Робочою програмою дисципліни «Фінансовий облік І» передбачається виконання в VII семестрі індивідуального завдання. Метою роботи є закріплення теоретичних знань, отриманих при вивченні дисципліни, а також придбання практичних навичок.

Робота виконується по варіантах, які визначаються двома останніми цифрами номера залікової книжки. Якщо дві останні цифри номера залікової книжки складають число, яке більше 50, то необхідно обрати варіант, номер якого на 50 менше, ніж отримане число. Наприклад, для залікової книжки за номером 87654321 номер варіанта завдання буде 21, а для залікової книжки за номером 12345678, оскільки 78 більше 50, номером варіанта буде $78 - 50 = 28$.

Для виконання індивідуального завдання студент отримує вихідні дані шляхом вибору та перерахування даних, які наведені у додатку А (таблиці Д.А.1 – Д.А.3).

Перерахування даних відповідно до двох останніх цифр номера залікової книжки студента виконується з використанням базових сум наступним чином.

Сальдо по синтетичних рахунках для складання балансу на 1.11.20__ р. розраховується за формулою:

Перелік практичних занять та лабораторних робіт з дисципліни «Фінансовий облік І»

Тема	Назва практичного, лабораторного заняття	Вид заняття	Характер заняття	Необхідні прилади та матеріали
1	2	3	4	5
Тема 2. Фінансовий облік грошових коштів та їх еквівалентів	Ведення синтетичного обліку операцій з грошовими коштами	ПЗ	Імітаційна вправа	
	Документування обліку грошових коштів	ПЗ	Імітаційна вправа	
Тема 3. Фінансовий облік основних засобів і інших необоротних матеріальних активів	Ведення обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, його документування	ПЗ	Імітаційна вправа	
Тема 4. Фінансовий облік нематеріальних активів	Розрахунок амортизаційних відрахувань	ЛР	Імітаційна вправа	Програмне забезпечення «Microsoft Office Excel»
Тема 5. Фінансовий облік фінансових інвестицій	Ведення обліку поточних фінансових інвестицій	ЛР	Імітаційна вправа	
	Ведення обліку довгострокових фінансових інвестицій за амортизованою собівартістю, за методом участі у капіталі	ЛР	Імітаційна вправа	Програмне забезпечення «Microsoft Office Excel»

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4	5
Тема 6. Фінансовий облік дебіторської заборгованості	Ведення обліку різних видів дебіторської заборгованості	ПЗ	Імітаційна вправа	
	Розрахунок та ведення обліку резерву сумнівних боргів	ЛР	Імітаційна вправа	Програмне забезпечення «Microsoft Office Excel»
Тема 7. Фінансовий облік запасів	Ведення синтетичного обліку руху запасів підприємства	ПЗ	Імітаційна вправа	
	Розрахунок оцінки вибуття запасів	ЛР	Імітаційна вправа	Програмне забезпечення «Microsoft Office Excel»
Тема 8. Фінансовий облік витрат виробництва і випуску готової продукції	Ведення обліку витрат виробництва і випуску готової продукції	ПЗ	Імітаційна вправа	

$$C_{NN} = C \times (2 + NN/100), \quad (5.1)$$

де NN – номер варіанта, який відповідає двом останнім цифрам номера залікової книжки студента;

C_{NN} – сума сальдо по синтетичних рахунках для складання балансу на 1.11.20__ р. для варіанта NN;

C – базова сума сальдо по синтетичних рахунках для розрахунку вихідних даних згідно з варіантом з таблиці Д.А.1 додатка А.

Перелік господарських ситуацій та необхідні базові суми для складання журналу господарських операцій відповідно до кожної ситуації, які розглядаються в індивідуальному завданні за варіантами, наведено у таблицях Д.А.2 і Д.А.3 додатка А.

Перелік господарських ситуацій, які повинні розглядатися в індивідуальному завданні студент обирає у відповідності з варіантом з таблиці Д.А.2 додатку А.

Суми, які необхідні для відображення в обліку обраних господарських ситуацій згідно з варіантом для заповнення журналу господарських операцій розраховується за формулою:

$$O_{NN} = O \times (1 + NN/100), \quad (5.2)$$

де O_{NN} – сума, яка необхідна для відображення в обліку відповідної господарської ситуації для складання журналу господарських операцій для варіанта NN;

O – базова сума для розрахунку вихідних даних для складання журналу господарських операцій згідно з варіантом з таблиці Д.А.3 додатка А.

При розрахунку треба мати на увазі, що вартісні показники округлюються до сотих, а показники, які виражені у відсотках, – до цілих.

Виконання індивідуального завдання полягає у наступному:

а) по перерахованих вихідних даних, які наведені у таблиці Д.А.1, скласти бухгалтерський баланс на 1.11.20__ р., визначити усього за розділами та усього по балансу, встановити фінансовий результат підприємства на 1.11.20__ р.;

б) по вихідних даних, які наведені в таблицях Д.А.2 і Д.А.3, скласти журнал господарських операцій за листопад 20__ р.;

в) відкрити синтетичні рахунки, внести в них перераховані суми сальдо початкового з таблиці Д.А.1 та суми по господарських операціях з журналу господарських операцій, визначити сальдо кінцеве на кінець листопада 20__ р.;

г) скласти оборотну відомість по синтетичних рахунках за листопад 20__ р.;

д) скласти баланс на 1.12.20__ р.

При складанні журналу господарських операцій необхідно уяснити економічний зміст господарських ситуацій, що обрані згідно з варіантом, та визначити господарські операції, що їх описують, сформулювати їх зміст, скласти кореспонденцію рахунків.

ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Таблиця Д.А.1

Вихідні дані для складання балансу та відкриття синтетичних рахунків

Кошти підприємства та їх джерела	Станом на 01.11.20__ р., тис. грн
1	2
1 Залишок коштів у касі	214,00
2 Залишок коштів на розрахунковому рахунку	218,00
3 Еквіваленти коштів	58,00
4 Інші поточні фінансові інвестиції	14,00
5 Заборгованість з оплати праці	88,00
6 Заборгованість по виданих авансах	213,00
7 Розрахунки з підзвітними особами	145,00
8 Розрахунки з іншими дебіторами	227,00
9 Інвестиції пов'язаним сторонам, які за методом участі в капіталі	4,00
10 Інвестиції непов'язаним сторонам	178,00
11 Резерв сумнівних боргів	25,00
12 Заборгованість покупців і замовників	305,00
13 Основні засоби по первісній вартості (будівлі та споруди)	540,00
14 Основні засоби по первісній вартості (транспортні засоби)	380,00
15 Незавершене основне виробництво	15,00
16 Нематеріальні активи по первісній вартості (права користування майном)	55,00
17 Нематеріальні активи по первісній вартості (авторські права)	47,00
18 Знос основних засобів	237,00

Продовження таблиці Д.А.1

1	2
19 Знос нематеріальних активів	15,00
20 Придбані основні засоби	68,00
21 Придбані нематеріальні активи	55,00
22 Виробничі запаси (сировина і матеріали)	24,00
23 Малоцінні та швидкозношувані предмети	420,00
24 Готова продукція	812,00
25 Заборгованості перед постачальниками	844,00
26 Заборгованість по розрахунках с бюджетом	317,00
27 Податкове зобов'язання	147,00
28 Розрахунки по податковому кредиту	447,00
29 Розрахунки по страхуванню	178,00
30 Заборгованість по авансах отриманих	343,00

Перелік господарських ситуацій, які повинні
розглядатися в індивідуальному завданні

№ варіанта	Перелік господарських ситуацій у відповідності до таблиці Д.А.3	№ варіанта	Перелік господарських ситуацій у відповідності до таблиці Д.А.3
1	1, 5, 9, 13, 17, 21, 25	26	1, 8, 12, 14, 18, 21, 26
2	2, 6, 9, 13, 18, 22, 26	27	3, 5, 9, 13, 17, 23, 27
3	3, 7, 11, 15, 18, 23, 27	28	2, 5, 9, 13, 17, 21, 25
4	4, 8, 12, 16, 20, 27, 28	29	4, 6, 11, 14, 18, 22, 28
5	1, 6, 10, 15, 19, 23, 27	30	1, 8, 10, 16, 20, 23, 26
6	1, 7, 11, 14, 18, 22, 26	31	3, 7, 12, 15, 19, 24, 27
7	2, 8, 12, 16, 20, 24, 28	32	4, 5, 11, 13, 17, 22, 28
8	3, 5, 10, 14, 18, 22, 26	33	2, 6, 9, 16, 18, 21, 25
9	4, 6, 9, 13, 17, 21, 25	34	3, 8, 10, 14, 19, 23, 26
10	2, 7, 11, 15, 19, 23, 27	35	1, 7, 12, 15, 20, 24, 27
11	3, 5, 9, 13, 17, 21, 25	36	4, 6, 11, 13, 18, 22, 26
12	1, 8, 9, 13, 17, 24, 28	37	2, 5, 10, 16, 17, 21, 28
13	4, 5, 9, 16, 20, 21, 26	38	3, 8, 9, 14, 19, 24, 25
14	1, 6, 10, 13, 17, 23, 25	39	1, 8, 11, 14, 20, 22, 26
15	2, 5, 12, 14, 18, 22, 27	40	2, 6, 10, 13, 18, 24, 27
16	3, 7, 11, 15, 19, 24, 28	41	4, 7, 9, 16, 19, 21, 25
17	4, 6, 10, 14, 19, 22, 26	42	3, 5, 12, 14, 20, 22, 26
18	1, 5, 10, 16, 18, 21, 26	43	2, 8, 11, 15, 17, 23, 28
19	2, 7, 9, 13, 17, 23, 25	44	1, 6, 9, 13, 18, 24, 28
20	3, 8, 11, 15, 19, 24, 27	45	4, 7, 10, 15, 17, 21, 25
21	1, 6, 12, 14, 20, 22, 28	46	3, 8, 12, 14, 19, 22, 27
22	4, 5, 10, 16, 18, 21, 26	47	4, 5, 12, 13, 20, 23, 26
23	2, 8, 9, 13, 17, 23, 25	48	2, 6, 11, 16, 18, 24, 28
24	4, 7, 11, 15, 19, 24, 27	49	1, 7, 9, 15, 19, 21, 27
25	3, 6, 10, 16, 20, 22, 28	50	3, 8, 12, 14, 17, 22, 25

Вихідні дані для складання
журналу господарських операцій за листопад 20__ р.

Зміст господарської ситуації та необхідні вихідні дані для відображення її в обліку	Сума
1	2
1 Продано об'єкт основних засобів – споруда (8 операцій):	
1.1 ціна продажу (у тому числі ПДВ), тис. грн;	240,00
1.2 залишкова вартість, тис. грн;	150,00
1.3 знос, тис. грн;	30,00
1.4 витрати на реалізацію, які складаються з:	5,00
1.4.1 витрат на заробітну плату, тис. грн;	1,50
1.4.2 витрат на соціальне страхування, %;	22%
1.4.3 витрат на використання власних основних засобів.	Розрахункова величина
2 Ліквідовано об'єкт основних засобів – будівля (6 операцій):	
2.1 залишкова вартість, тис. грн;	100,00
2.2 надійшло запчастин на суму, тис. грн;	3,00
2.3 знос, тис. грн;	90,00
2.4 витрати на ліквідацію, які складаються з:	20,00
2.4.1 витрат на заробітну плату, тис. грн;	5,00
2.4.2 витрат на соціальне страхування, %;	22%
2.4.3 витрат на використання власних основних засобів.	Розрахункова величина
3 Придбані і введені в експлуатацію основні засоби – устаткування (7 операцій):	
3.1 вартість (без ПДВ), тис. грн;	80,00
3.2 витрати на доставку і монтаж, які сплачені підряднику повністю, тис. грн;	10,00
4 Безоплатно отримані і введені в експлуатацію основні засоби – устаткування (5 операцій):	

Продовження таблиці Д.А.3

1	2
4.1 вартість (без ПДВ), тис. грн;	60,00
4.2 вартість послуг підрядника на доставку і монтаж сплачена безготівковими коштами повністю (без ПДВ), тис. грн	1,00
5 Передані в статутний фонд іншого підприємства основні засоби – автомобіль (3 операції):	
5.1 залишкова вартість, тис. грн;	120,00
5.2 справедлива вартість, тис. грн;	150,00
5.3 знос, тис. грн	20,00
6 Придбана частка 80% у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю шляхом перерахування грошових коштів, тис. грн	80,00
7 Придбані акції, які вільно котуються на ринку (менше 5%, непов'язана сторона), з метою перепродажу за рахунок короткострокових депозитних сертифікатів, тис. грн	25,00
8 Погашена довгострокова облігація, а пізніше нарахована і отримана річна сума відсотків по облігації (3 операції):	
8.1 номінальна вартість, тис. грн;	100,00
8.2 річна сума відсотків по облігації, %.	15%
9 Придбані і введені в експлуатацію нематеріальні активи (програмне забезпечення в формі прав, суміжних з авторськими) по вартості (без ПДВ) (3 операції), тис. грн	3,00
10 Нараховано амортизацію нематеріальних активів загальнозаводського значення, тис. грн	0,55
11 Підприємством передано безоплатно іншому підприємству нематеріальний актив – авторські права (3 операції):	
11.1 знос, тис. грн;	1,70
11.2 залишкова вартість, тис. грн	3,30

1	2
12 Продано нематеріальний актив – права користування майном, а пізніше отримані гроші на розрахунковий рахунок від покупців за нематеріальний актив (6 операцій):	
12.1 вартість (з ПДВ), тис. грн;	2,40
12.2 знос, тис. грн;	0,30
12.3 залишкова вартість, тис. грн	3,20
13 Працівникові підприємства через касу видана безвідсоткова позичка, яка надійшла у касу з розрахункового рахунку. Кожен місяць робітник підприємства погашає позичку (3 операції):	
13.1 сума позички, тис. грн;	10,00
13.2 % по позичці, яку погашає робітник щомісячно.	2%
14 Надійшли у касу з розрахункового рахунку кошти для виплати матеріальної допомоги, яка пізніше видана з каси, а решта повернута на розрахунковий рахунок (3 операції):	
14.1 сума коштів, тис. грн;	3,30
14.2 % матеріальної допомоги, яка видана з каси.	35%
15 Видано з каси підзвітній особі аванс для придбання канцтоварів, а пізніше зданий авансовий звіт і повернені надлишки підзвітних сум в касу (5 операцій):	
15.1 аванс, тис. грн;	2,00
15.2 повернено до каси % авансу.	15%
16 Працівникові підприємства видані під звіт грошові кошти для покупки напівфабрикатів, а невикористана сума грошей повернена в касу підприємства (5 операцій):	
16.1 видано, тис. грн;	0,35
16.2 вартість покупки (з ПДВ), тис. грн;	0,30
16.3 куплено напівфабрикатів, тис. грн;	0,25
16.4 повернено в касу, тис. грн	0,05

1	2
17 Списана дебіторська заборгованість покупця, яка була визнана безнадійною, а пізніше в цьому році відновлена списана сума, яка раніше була визнана безнадійною і отримана оплата на суму дебіторської заборгованості (5 операцій), тис. грн	5,00
18 Виданий аванс постачальнику будівельних матеріалів з каси, а пізніше отримані будівельні матеріали від постачальника і проведений залік заборгованостей (5 операцій):	
18.1 аванс (з ПДВ), тис. грн;	180,00
18.2 вартість матеріалів (з ПДВ), тис. грн	180,00
19 У поточному році підприємством був сформований резерв сумнівних боргів. У тому ж році визнаний безнадійним борг того ж самого покупця, по якому був сформований резерв сумнівних боргів (4 операції):	
19.1 резерв сумнівних боргів, тис. грн;	12,00
19.2 безнадійний борг, тис. грн	14,50
20 У поточному році підприємством був сформований резерв сумнівних боргів. У тому ж році списаний борг постачальника за перерахований аванс на інші витрати операційної діяльності (3 операції):	
20.1 резерв сумнівних боргів, тис. грн;	5,00
20.2 аванс, тис. грн	4,70
21 Надійшов прибутковий ордер на сировину, а пізніше надійшли рахунки-фактури на оприбутковану раніше сировину (3 операції). Сума по прибутковому ордеру (з ПДВ), тис. грн	7,20
22 Надійшли рахунки-фактури на покупні напівфабрикати, а пізніше надійшли покупні напівфабрикати від постачальника і проведений залік заборгованостей (5 операцій). Сума по рахункам-фактурам (з ПДВ), тис. грн	90,00

1	2
23 Придбані малоцінні та швидкозношувані предмети, а пізніше перераховані грошові кошти з розрахункового рахунку постачальнику і передані малоцінні та швидкозношувані предмети зі складу у виробництво продукції (4 операції). Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів (з ПДВ), тис. грн	420,00
24 Відпущені матеріали в обмін на інші матеріали однакового призначення та однакової справедливої вартості, а пізніше отримані вищеназвані матеріали від постачальника (5 операцій). Справедлива вартість матеріалів (з ПДВ), тис. грн	120,00
25 Підприємство отримало від покупців попередню оплату за готову продукцію. За умовами угоди, при попередній оплаті покупцям надається знижка (8 операцій):	
25.1 сума попередньої оплати (з ПДВ), тис. грн;	18,90
25.2 вартість готової продукції, тис. грн;	21,00
25.3 собівартість готової продукції, тис. грн	15,75
25.4 знижка, %.	10%
26 Відвантажено покупцеві готову продукцію, а пізніше надійшла оплата від покупця на розрахунковий рахунок (4 операції):	
26.1 вартість готової продукції (з ПДВ), тис. грн;	600,00
26.2 собівартість готової продукції, тис. грн	500,00
27 Отриманий аванс від покупців на розрахунковий рахунок, а пізніше відвантажена готова продукція покупцям (6 операцій):	
27.1 аванс (з ПДВ), тис. грн;	360,00
27.2 собівартість готової продукції, тис. грн	200,00

Продовження таблиці Д.А.3

1	2
28 Підприємство – виробник за умовами договору зобов'язаний доставити готову продукцію покупцю. Підприємство скористалося послугами автотранспортного підприємства і перерахувало йому аванс з розрахункового рахунку за автопослуги (8 операцій):	
28.1 аванс за автопослуги (з ПДВ), тис. грн;	0,30
28.2 вартість готової продукції (з ПДВ), тис. грн;	60,00
28.3 собівартість готової продукції, тис. грн	9,75

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1 ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	6
2 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	9
3 РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ.....	12
4 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ.....	26
5 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ.....	26
Додаток А ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ.....	31